

Det kortes
kunst

**Jeppe
Krogsgaard
Christensen**

Tre gode bøger på syv dage. Det er næsten for meget af det gode. Men sådan har denne råkolde uge 47 været, hvor jeg har læst – og anmeldt – nye ungdomsbøger af Kim Blæsbjerg, Anita Krumbach og Erik Barfoed.

Hvordan de er gode, kan De læse andetsteds på bogsiderne, men i selskab med bøgerne slog det mig, at en fælles kvalitet ved dem – og ved mange andre ungdomsbøger – er sprogets enkelhed og historienes klarhed. Og hvor velgørende det ville være, hvis det også var dyder i dét, man i mangel på bedre kalder voksenromancer.

Her skriver forfatterne gerne komplekst og i lange hel- og ledsætninger. Sådan ser seriøs voksenlitteratur åbentbart ud, og da Hanne-Vibeke Holst for nylig proklamerede, at hun ville til at skrive »rigtig litteratur«, var det lige efter udgivelsen af »Undskyldningen« - et monstrum af en roman med et væld af karakterer og handlingstråde.

Det er desværre et vildspor, mange forfattere skriver sig ud ad i stedet for blot at holde sig til det enkle, det afklarede. Et næsten alt for sigende eksempel er Kim Blæsbjerg, som sidste år udgav »Pyramiden« på 528 sider og med en historie som forsøgte at strække sig over årti på årti og generation på generation. Det hele skulle med, og meget faldt på gulvet. Men nu er han så aktual med ungdomsromanen »Flugten«, som er en 150 sider kort og meget fin fortælling, som ubesværet indfanger ungdommen med alle dens håb og al dens frygt.

»Flugten« er på alle måder en bedre roman end »Pyramiden«, og det er som om ungdomsromanformen har fået Blæsbjerg til at sænke skuldrene og ikke gøre det sværere, end det er. Og måske skulle han og andre forfattere også forholde sig sådan til det at skrive voksenlitteratur. Altså skrive romaner, som udspiller sig over en overskuelig periode, benytter et enkelt, klart sprog og for pokker fatter sig i korthed.

At skrive langt og om flere generationer er naturligvis ikke en dum idé pr. definition. Tænk bare på Thomas Mann og hans mesterlige »Buddenbrooks«. Men forfattere som ham er et særsyn, og det er ikke kun unge, der står af, når romaner bliver for løse og lange. Det gør voksne sågu også! Og de fleste forfattere gør sig faktisk bedst i afgrænsede rammer. Holder de sig inden for dem, ja, så er chancen for at lodde sjælens dybder, indfange verdens tilstand, eller hvilke store ambitioner man nu måtte have, paradoksalt nok større, end hvis de lader skriften flyde ud over alle grænser. Se bare på Helle Helles forfatterskab. Klart, kort, koncist. Præcis som de tre bøger, jeg netop har læst, som ikke prætenderer at være kunst eller altfavnende. Og derfor bliver netop dét.

//jech@berlingske.dk

★★★★☆☆ **Royalt.** Dronning Margrethe og hendes samtid portrætteres i stor grundig biografi af Berlingskes Jens Andersen.

Dronning

Af Lone Kühlmann

Dronning Margrethe er virkelig glad for at være dronning.

Hun har en klippefast overbevisning om monarkiets betydning og sin egne skæbnebestemte rolle som samlingspunkt for nationen. Hun tror på værdien af de ritualer, der danner rammen om hendes officielle liv, og hun nyder den pomp og pragt, der følger med. Hun har hele livet været vild med at klæde sig ud, hun elsker teater, dans og store fester. Hun interesserer sig levende for kunst og kultur, historie, arkæologi og samfundsudvikling, og hun er glad for at møde spændende, betydende og begavede mennesker fra forskellige baggrunde og alle dele af verden. Alt sammen noget, hendes liv giver rig lejlighed til. Hun er uhyre velkvalificeret til at bestride sit arbejde, og får megen ros for den måde, hun udfører det på. Alt i alt må der være tale om en betydelig grad af den i dag så omtalte jobtilfredsstillelse.

Men som det fremgår af Jens Andersens nye, store biografi, »M – 40 år på tronen«, så ledsages den faglige succes, som for så mange andre moderne karrierkvinder, af betydelig skyldfølelse over for familien. På arbejdet er der faste rammer, alt har sin plads, og man kender sin egen. I familien er det meget sværere. Man kan ikke skemalægge, hvornår ens børn eller ægtefælle har behov for en, og så står de der, med deres følelsesmæssige krav, uden at det på nogen måde er skrevet ind i kalenderen, så man kunne have forberedt sig.

Det var især slemt de første år:

»Jeg var måske ikke så god til at hjælpe min mand på glem, som jeg burde have været. Det overså jeg nok. Jeg troede, at sådan – ja, jeg ved ikke, hvad jeg troede – jeg tror ikke, jeg tænkte nok, simpelthen. Det kunne jeg nok have gjort fikser, hvis jeg havde været tilstrækkelig opmærksom på, hvad det var, jeg gik og bedrev. Jeg kom til at fylde forfærdelig meget i landskabet i forhold til familien, det gjorde jeg. Helt bestemt.«

Det er ikke nogen let opgave, Jens Andersen, Berlingskes litteraturredaktør og flittig biografiskriver, har stillet sig selv. Få – hvis nogen – i dette land er så genneminterviewet og – beskrevet som Dronning Margrethe. Der er udgivet talrige biografier af større eller mindre ledighed, og mange dybtgående interviews, som Jens Andersen da også trækker flittigt på.

Den røde tråd i »M – 40 år på tronen« er seks samtaler mellem Dronningen og Jens Andersen fra januar til juni i år – for overskuelighedens skyld trykt med rødt i bogen – men ellers inddrages stort set alt, hvad der er af kilder, inklusive samtlige nytårstaler og andre taler ved officielle lejligheder, suppleret med interviews med Dronningens familie, relevante politikere og andre.

Det er ikke sådan, at man får nye choke-

Daværende statsminister Anker Jørgensen og Dronningen på dansegulvet, Christiansborg, 1980. De var begge glade for at danse. Og gode til det. Foto fra bogen. Poffoto/Annelise Johansen.

til det hele

Øverst tv.: Dronningen i Jeddah, 1984. I midten Sheik Mohammed Nazar, til højre Prins Abdul-Majeed bin Abdul-Aziz. Foto fra bogen. Jørgen Jessen.
Nederst: Besøg på Færøerne, 2005. Foto fra bogen. JJ Film.

rende afsløringer eller hidtil ukendt indblik i majestættens holdninger og meninger. Hvordan skulle det også kunne ske med en person, der ifølge grundloven er fredhellig og ansvarfri? (Ikke skindhellig og ansvarsløs, som en nervøs elev i min klasse kom til at sige ved folkeskolens afgangsprøve.)

Jens Andersen er ikke håndsky over for konflikter. Bogen beskæftiger sig både med - især kunstneres - kritik af Dronningens kunstneriske udfoldelser og prins Henriks vanskeligheder med at acceptere sin dynastiske rolle. Men vi hører f. eks. ikke noget til især den yngre generations ubesværede accept af - og måske ligefrem forventning om - kostbare gaver, pelse, biler, rejser m.m. fra private og firmaer, som muligvis ikke er uden bagtanker. Et enkelt spørgsmål i den retning ville have været interessant.

Bogens fortjeneste er, at den giver et samlet kronologisk overblik over udviklingen - Dronningens og nationens - gennem 40 år.

Det var Jens Otto Krag, der på en kold januar dag i 1972 udråbte den nye monark - Dronning Margrethe 2. Hun havde selv bestemt 2-tallet, selv om hun som barn havde dede at blive sammenlignet med den første Margrete. Den unge dronning var lidt nervøs over for den rutinerede Krag, hun havde et meget friere og hyggeligere samarbejde med Anker Jørgensen, der var endnu mere urutineret på posten end hun selv:

»Krag havde set mig som fummelfingret teenager, der gjorde Anker Jørgensen ikke. Det følte jeg på en vis måde var ganske rart.«

Anker Jørgensen er naturligvis principielt republikaner. Men det var ikke en sag, han havde tænkt sig at tage op i sin regeringsperiode. Og han har ved flere lejligheder blankt indrømmet, at Dronning Margrethe har befæstet monarkiet.

Ikke mindst ved sine nytårstaler. Dronningen siger selv i bogen, at hendes første tre fire taler måske var lidt »lirum-larum-katten-gør æg.« men at hun forsøgte at få mere substans i, »så voksne mennesker også gad høre på dem«. Op gennem 80'erne handlede talerne igen og igen om tolerance og respekt for det enkelte menneske med udtrykt som »dumsmarte bemærkninger« og det danske »merværds kompleks«. Talerne vakte begejstring og raseri alt efter holdninger. Søren Krarup forlangte f. eks. i 1988 at Dronningen »må holde op med at politisere.«

Dronningen afviser bestemt, at hun politiserer. Selvfølgelig kan alle ikke være enige, siger hun til Jens Andersen - »...men det skal i hvert fald ikke være sådan, at folk siger: Hvad rager det mig? Så hellere: Nå ja, det kunne man måske også mene... Det skal rent ud sagt helst være sådan, at det rager dem.«

Bogen citerer en udtalelse fra et interview i Det Fri Aktuelt fra 1988, hvor Dronningen siger til avisens chefredaktør Jørgen Flindt Pedersen: »Når folk taler om, at jeg ikke må sige noget, så glemmer de, at jeg godt må tænke noget. Jeg må jo tænke, hvad jeg vil, som alle og enhver. Jeg skal bare lade være med at sige alt, hvad jeg tænker. Det kan godt være, at mange mennesker skulle gøre det engang imellem.«

Tja... B

Forfatter: Jens Andersen. **Titel:** »M - 40 år på tronen.« **Sider:** 508. **Pris:** 399,95 kr. **Forlag:** Lindhardt og Ringhof.

Lone Kühlmann er journalist og forfatter.

“STILSIKKER OG BEGAVET THRILLER.”

PER JUUL CARLSEN, DR FILMLAND

“STÆRK IRANSK HVERDAGSHISTORIE OM HEMMELIGHEDER OG HVIDE LØGNE. DER SPILLES MAGELØST.”

JAKOB LEVINSEN, JYLLANDS-POSTEN

“FÆNGSLENDE OG IKKE MINDST TANKEVÆKKENDE OPLEVELSE. STÆRK MODERNE FABEL.”

LOUISE KIDDE SAUTVED, BERLINGSKE TIDENDE

“EN SUBLIMT AFBALANCERET FILM. HAR DEN PERFEKTE HOLLYWOOD-THRILLERS KOMPLEKSITET OG INTENSITET.”

RASMUS BRENDSTRUP, FILMMAGASINET EKKO

ASGHAR FARHADI PRÆSENTERER

NADER OG SIMIN
- EN SEPARATION

CAMERA FILM GRAND TEATRET • ØST FOR PARADIS, AARHUS • CAFÉ BIOGRAFEN, ODENSE

TEMAAUKTION SAMTIDSKUNST

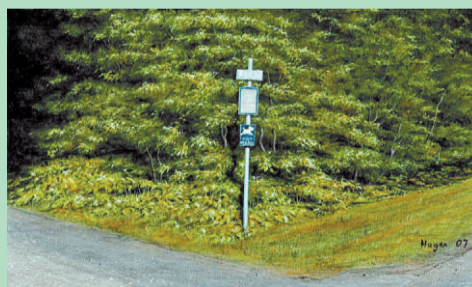
Auktionsudløb d. 28. -29. november • Eftersyn hos Lauritz.com Herlev

Ivan Andersen · Vurdering 8.000

Nobuyoshi Araki · Vurdering 15.000

Søren Hagen · Vurdering 6.000

Kurt Trampedach · Vurdering 60.000

Nicola Constantino
Vurdering 10.000

Jørgen Haugen Sørensen
Vurdering 20.000

Lauritz.com
A bid better

Lauritz.com Herlev · Dynamovej 11 · 2730 Herlev · tlf 4450 9800 · herlev@lauritz.com

Herlev · Helsingør · Roskilde · Næstved · Aarhus · Aalborg · Esbjerg · Kolding · Herning · Vejle · Odense